

СХВАЛЕНО

Протокол засідання

педагогічної ради

від 23.12. 2025р. № 8

ЗАТВЕРДЖУЮ

Наказ від 02.12. № 189

Директор ПШ «Київські каштани»

ІА - Ірина АТАМАНЧУК

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми

у початковій школі «Київські каштани»

Деснянського району міста Києва

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми (далі - Положення) у початковій школі «Київські каштани» (далі –заклад освіти) спрямована на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення у закладі освіти, середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми у суб'єкті роботи з дітьми, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

1.2. Положення розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» від 06.10.2024 № 3792-IX; «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» від 01.06.2020 № 585, «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження» від 28.07.2021 № 775, «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми» від 04.07.2025 № 658; Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. № 1513.

1.3. Завданнями даного Положення є:

- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- формування у працівників відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;
- здійснення інформування про цілодобові телефони довіри з питань допомоги жертвам насилля у закладі освіти та сім'ї; Національної гарячої лінії з питань запобігання насильству, Національної дитячої «гарячої лінії», працівника ювенальної превенції територіального органу поліції.
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

1.4. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу (педагогічних працівників, здобувачів освіти та їх батьків чи осіб, які їх замінюють) та працівників закладу освіти.

II. ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАХИСТУ ВІД РІЗНИХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

З метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми у закладі освіти має бути забезпечено впровадження таких основних заходів:

2.1. Превентивні заходи:

- затвердження Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1;
- затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2;.
- інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу освіти з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в освітній діяльності, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;
- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників закладу освіти;

2.2. Заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;
- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у суб'єкті роботи з дітьми та молоддю (далі - повідомлення);

2.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників закладу освіти та інших фахівців, які контактують з дітьми;
- організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення круглих столів з батьками, розповсюдження інформаційних матеріалів);

2.4. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
 - збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування батьків, персоналу);
 - аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);
- ## 2.5. Заходи з інформування (розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

III. ОBOB'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

3.1. Директор закладу освіти:

3.1.1. Затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми, є відповідальним за його реалізацію, забезпечує його оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників та здійснює контроль за виконанням, в якому обов'язково визначаються суб'єкти виконання Положення (адміністрація, працівники, інші залучені фахівці, які контактують із дітьми), до кого застосовується Положення, вимоги щодо політики найму працівників суб'єкта роботи з дітьми, пов'язані із політикою запобігання насильству (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації), вимоги щодо навчання персоналу (обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини);

3.1.2. Забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників закладу освіти, інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи в закладі освіти;

3.1.3. Розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;

3.1.4. Невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин, повідомляє про виявлення ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною (в письмовій формі, зокрема за допомогою електронної комунікації) батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей за місцем розташування суб'єкта з одночасним інформуванням про це територіального органу Нацсоцслужби, Державної служби у справах дітей, Управлінню освіти.

3.1.5. За погодженням із службою у справах дітей за місцем розташування суб'єкта формує склад комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі — комісія), організовує її роботу, оприлюднює інформацію про склад комісії;

3.1.6. Скликає засідання комісії не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення.

3.1.7. Робота комісії регулюється Порядком реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. № 1513.

3.1.8. Сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;

3.1.9. Забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;

3.1.10. Взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

3.1.11. У разі потреби директор може визначати відповідальну особу для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду.

3.2. Працівники закладу освіти при виявленні ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною зобов'язані:

3.2.1. Вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

3.2.2. Надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

3.2.3. Повідомити директору та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

IV. ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЩОДО ЗАХИСТУ ВІД РІЗНИХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

4.1. Заклад освіти повинен забезпечити функціонування механізму подання повідомлень, який передбачатиме:

– інформування дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу освіти про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

- забезпечення функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.

4.2. Відповідно до статті 10 Закону України «Про охорону дитинства» забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статеві свободи та статеві недоторканості малолітньої особи. Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, має бути проведено опитування, яке може включати запитання ситуативного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

4.3. Закладом освіти поширюються інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом:

- розміщення на інформаційних стендах у приміщенні суб'єкта роботи з дітьми, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);
- надсилання через батьківські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті суб'єкта роботи з дітьми та його сторінках у соціальних мережах;
- проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

4.4. Заклад освіти забезпечує інформування працівників з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (далі - інформування), що передбачає такі напрями (теми):

- розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;
- методи профілактики булінгу серед дітей;
- використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;
- надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;
- дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;
- алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

4.5. Інформування учасників освітнього процесу здійснюється шляхом:

- проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;
- проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;
- впровадження занять за типом діяльності суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;
- співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;
- організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);
- використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої закладом освіти, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

4.6. Для проведення інформування дітей, батьків або інших законних представників дітей, працівників закладу освіти можуть залучатися експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій.

4.7. З метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження з дітьми директор закладу освіти забезпечує виявлення поведінки дітей, працівників суб'єкта роботи з дітьми, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження. Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення. Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.

4.8. З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники закладу освіти повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною. У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

4.9. Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

4.10. Якщо за результатами розгляду повідомлення:

— виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною, заклад освіти аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;

— не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

Діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків провадиться закладом освіти із залученням сторін, зокрема дітей.

4.11. Механізм виявлення та реагування на насильство

4.11.1 Працівники закладу зобов'язані:

- Негайно повідомляти адміністрацію про виявлені або ймовірні факти насильства;
- Повідомляти відповідні служби (службу у справах дітей, поліцію, соціальні служби) — у випадках, що становлять загрозу життю або здоров'ю дитини.

4.11.2. Кожен випадок фіксується у **Журналі обліку випадків насильства**.

4.11.3. Заклад освіти забезпечує:

- Проведення бесід із постраждалою дитиною;
- Залучення практичного психолога;
- Повідомлення батьків/опікунів (за винятком випадків, коли вони є кривдниками);
- Проведення профілактичної роботи з кривдником;

- Проведення службового розслідування (у разі порушення з боку працівника закладу).

V. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ, ПРИЧЕТНИХ ДО НАСИЛЬСТВА, ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

5.1. Особи, які вчинили насильство та/або жорстокість по відношенню до здобувачів освіти притягуються до відповідальності, згідно з чинним законодавством.

5.2. Неповідомлення директором уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Працівники закладу освіти повинні бути ознайомлені під особистий підпис з Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поведженню з дітьми та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поведження з дитиною.

6.2. Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поведженню з дітьми затверджується наказом керівника закладу і є обов'язковими до виконання працівниками закладу освіти.

6.3. Затверджене положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поведженню з дітьми оприлюднюється на веб-сайті школи.

ФОРМА

первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини
у початковій школі «Київські каштани»

Дата події або виявлення: _____ 20____ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби): ☐ дитина з інвалідністю; ☐ дитина-сирота; ☐ дитина, позбавлена батьківського піклування; ☐ інше: _____

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____

Опис ситуації: _____

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

☐ тілесні ушкодження;

☐ страх, уникання контакту;

☐ розповіді про образи/тиск;

☐ інше: _____

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

☐ поінформовано відповідальну особу закладу;

☐ поінформовано батьків/інших законних представників;

☐ поінформовано службу у справах дітей;

☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;

☐ інше: _____

(дата)

(підпис особи, яка заповнює первинне повідомлення)

ФОРМА

реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

№ з/п	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи
-------	--	-----------------------	---------------	-------------------	-------------	-----------------------------

* Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

** Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.